

บทที่ 7

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของสังคมยุคโลกาภิวัตน์ ประกอบกับความก้าวหน้าของเทคโนโลยีสารสนเทศที่ทำให้เกิดระบบไร้พรมแดน และการแข่งขันในเวทีโลกมากขึ้น การศึกษายุคใหม่จึงต้องพัฒนาคนให้เป็นบุคคลที่แสวงหาแนวทางการเรียนรู้ และค้นหาความรู้ได้ด้วยตนเอง มีความสามารถใช้ข้อมูลข่าวสาร โดยสามารถนำมาพัฒนาเป็นกระบวนการเรียนรู้ ของตนเองได้ การปฏิรูปการศึกษาที่ผ่านมาไม่เอื้อต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา หรือคุณภาพ การเรียนรู้ของผู้เรียนมากนัก สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2552:25) ได้สรุปผลของการปฏิรูปการศึกษา พุทธศักราช 2542-2551 เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของเอกชนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานยังไม่มีกระจายตัวเท่าที่ควร ถึงแม้ว่าเอกชนจะมีบทบาทและมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา แต่การจัดการศึกษาเอกชนไม่ได้รับการสนับสนุนจากรัฐมากนัก จึงมีความจำเป็นต้องบริหารจัดการแบบพึ่งตนเอง เพื่อให้มีคุณภาพเทียบเท่าหรือดีกว่าการจัดการศึกษาของรัฐ เนื่องจากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 มาตรา 8(2)(กระทรวงศึกษาธิการ:2545) กำหนดให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา มาตรา 9(6) การมีส่วนร่วมของบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน กำหนดให้สถานศึกษาร่วมกับบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการและสถาบันสังคมอื่นในการจัดการศึกษาโดยเฉพาะอย่างยิ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งได้ดำเนินการจัดการศึกษาให้กับเยาวชนในท้องถิ่นแบบให้เปล่าโดยจัดอาหารกลางวัน อาหารเสริม (นม) เครื่องแบบนักเรียน อุปกรณ์การเรียนตลอดจนรถรับ-ส่งนักเรียน ซึ่งมีผลกระทบต่อสถานศึกษาเอกชนในเรื่องจำนวนผู้เรียนที่ลดลง เป็นเหตุให้สถานศึกษาเอกชนบางแห่งต้องปิดกิจการ (ชาญณรงค์ ถักขนิณาวิน:2553) ดังนั้นเพื่อให้สถานศึกษาเอกชนซึ่งมีความพร้อมทางด้านการบริหารจัดการ อาทิ บุคลากร สถานที่ สิ่งอำนวยความสะดวกต่อการจัดการศึกษายังคงอยู่ได้ และช่วยแบ่งเบาภาระในการจัดการศึกษาของรัฐต่อไป ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาเพื่อกำหนดรูปแบบการบริหารสถานศึกษาเอกชนในช่วงปีพุทธศักราช 2553-2562

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาในการบริหารจัดการสถานศึกษาเอกชนในปัจจุบัน เพื่อศึกษาแนวคิดและทิศทางในการบริหารจัดการสถานศึกษาเอกชนในอนาคต และเพื่อกำหนดรูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาเอกชนในช่วงปีพุทธศักราช 2553 -2562 ซึ่งเป็นการวิจัยแบบผสมผสาน และใช้เทคนิคในการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพ วิเคราะห์ข้อมูล และสรุปผลการวิจัยโดยบูรณาการผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณและคุณภาพเข้าด้วยกันเพื่อให้ได้ผลการวิจัยที่ถูกต้องสมบูรณ์

กลุ่มเป้าหมายในการวิจัยครั้งนี้ คือ ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ผู้อำนวยการสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) และกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา 7 คน ผู้อำนวยการกลุ่มส่งเสริมสถานศึกษาเอกชน 7 คน ผู้อำนวยการสถานศึกษาเอกชน 9 คน ครู 45 คน รวมทั้งสิ้น 70 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ แบบสอบถาม แบบสอบถามประกอบการสังเกตแบบบันทึกการสัมภาษณ์เชิงลึก แบบบันทึกการอภิปรายกลุ่มเฉพาะ แบบบันทึกการทำ SWOT Analysis แบบสอบถามประกอบการจัดประชุมแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์และสังเคราะห์เนื้อหา การหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องรูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาเอกชนในช่วงปี พุทธศักราช 2553 – 2562 มีผลการวิจัยดังนี้

1. สถานศึกษาเอกชนในเขตภาคเหนือตอนบนส่วนใหญ่มีการบริหารจัดการ ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านบุคคล และการบริหารจัดการทั่วไปในระดับมาก แต่ครูโรงเรียนเอกชนมีภาระงานนอกเหนือจากงานสอน จึงทำให้การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาและชุมชนไม่มากเท่าที่ควร ปัญหาที่พบก็คือ การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการจากทุกฝ่าย อาทิ ผู้ปกครอง องค์กรภายนอก ชุมชน ตลอดจนศึกษานิเทศก์จากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามีน้อย งบประมาณที่ได้รับจากรัฐน้อยไม่เพียงพอต่อการบริหารจัดการ ดังนั้นการเบิกจ่ายงบประมาณจึงต้องมีการพิจารณาอย่างรอบคอบและต้องผ่านหลายขั้นตอนจึงทำให้การบริหารจัดการงบประมาณล่าช้า ไม่คล่องตัว การเพิ่มอัตราค่าจ้างบุคลากรของรัฐ เช่น การสอบบรรจุครูใหม่มีผลกระทบต่อการบริหารจัดการของสถานศึกษาเอกชนทำให้ขาดแคลนครูในบางช่วงเวลา สถานศึกษาเอกชนมีการประชาสัมพันธ์หลากหลายรูปแบบ แต่การจัดระบบ

สารสนเทศยังไม่ทันสมัย ไม่ได้มาตรฐาน เครือข่ายไม่กว้างขวาง และไม่ได้รับความร่วมมือจากทุกฝ่ายเท่าที่ควร

2. แนวคิดและทิศทางในการบริหารจัดการสถานศึกษาเอกชนในอนาคต คือ มุ่งพัฒนาคุณภาพผู้เรียนสู่ความเป็นเลิศ สามารถอยู่ในเวทีการแข่งขันและอยู่ในโลกที่เปลี่ยนแปลงสู่ความเป็นสากล อยู่ในประชาคมอาเซียนและนานาชาติได้ นอกจากการจัดการศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 แล้ว ควรมีการส่งเสริมทักษะอาชีพพื้นฐานและการเข้าถึงชุมชนเพื่อให้ชุมชนมีบทบาทในการร่วมกันจัดการศึกษามากขึ้น สถานศึกษาเอกชนต้องพัฒนาผู้เรียนให้มีความโดดเด่นด้านคุณธรรม มีการสร้างเครือข่าย เชื่อมโยงกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้หลากหลายทั้งในและต่างประเทศ รัฐต้องให้การดูแล และจัดสวัสดิการเพื่อสร้างขวัญและกำลังใจให้กับครูในสถานศึกษาเอกชนมากขึ้นเท่าเทียมกับครูของภาครัฐ

3. รูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาเอกชนในช่วงปี พุทธศักราช 2552-2563 คือ VERTICAL NETWORK Model ซึ่งมีองค์ประกอบย่อย ดังนี้

V: Vocation สถานศึกษาเอกชนต้องส่งเสริมการเรียนรู้สู่อาชีพ โดยการเพิ่มหลักสูตรวิชาชีพ ฝึกทักษะการปฏิบัติเพื่อเตรียมนักเรียนสำหรับการเรียนวิชาชีพในขั้นสูงต่อไป

E: Ethics/Efficiency/Effectiveness สถานศึกษาเอกชนต้องบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลในทุกด้าน ครอบคลุมทั้ง 3 กลุ่ม คือ ผู้บริหาร ครู และนักเรียน บริหารจัดการโดยผู้บริหารมืออาชีพ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีวิสัยทัศน์กว้างไกล บริหารจัดการด้วยหลักธรรมาภิบาล ส่งเสริม พัฒนาคุณธรรม จริยธรรมให้กับบุคลากร และนักเรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์

R: Readiness สถานศึกษาเอกชนต้องมีความพร้อมในการปรับองค์กรในด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านบุคคล และด้านการบริหารจัดการทั่วไปเพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์การเปลี่ยนแปลง

T: Thainess สถานศึกษาเอกชนต้องจัดการศึกษาที่เน้นความเป็นไทย มีคุณลักษณะที่เหมาะสมกับการดำเนินชีวิตที่สอดคล้องกับชุมชน ท้องถิ่น และพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามหลักสูตร

I: International Standard สถานศึกษาเอกชนต้องบริหารจัดการด้านวิชาการสู่มาตรฐานสากลหรือระดับนานาชาติ

C: Community/Collaboration สถานศึกษาเอกชนต้องสร้างความร่วมมือ ร่วมใจ กับทุกภาคส่วน ทั้งภาครัฐ เอกชน และองค์กรภายในประเทศและต่างประเทศ

A: Academic สถานศึกษาเอกชนต้องจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมนักเรียนสู่ความเป็นเลิศ มีความโดดเด่น มีเอกลักษณ์เฉพาะ และพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ ความสามารถ มีขวัญ กำลังใจ ในการปฏิบัติงาน

L: Local สถานศึกษาเอกชนต้องส่งเสริมและให้ความร่วมมือกับองค์กรในท้องถิ่น โดยให้บริการด้านแหล่งเรียนรู้ และใช้แหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่นเพื่อการเรียนการสอน เปิดโอกาสให้ ท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ร่วมกันระดมทรัพยากร และทุนทรัพย์เพื่อเป็นประโยชน์ สูงสุดของนักเรียน

N: Network สถานศึกษาเอกชนต้องสร้างเครือข่ายให้หลากหลาย มีการเชื่อมโยง สร้าง ความสัมพันธ์ แลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และสถานศึกษาเอกชนด้วยกัน

E: Environment สถานศึกษาเอกชนต้องบริหารจัดการสิ่งแวดล้อม และสร้างบรรยากาศที่ ส่งเสริมการเรียนรู้ ส่งเสริมให้นักเรียน ครู และบุคลากรเห็นความสำคัญของการอยู่ร่วมกันอย่างมี ความสุข ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และมีจิตสาธารณะ

T: Technology สถานศึกษาเอกชนต้องมีสื่อ อุปกรณ์ เทคโนโลยีที่ทันสมัย มี ประสิทธิภาพสูงเพื่อการใช้งานทางด้านการบริหารวิชาการ งบประมาณ บุคคล และการบริหาร จัดการทั่วไป

W: Welfare สถานศึกษาเอกชนต้องจัดสวัสดิการเพื่อสร้างขวัญ และกำลังใจในการ ทำงานให้กับบุคลากรอย่างยุติธรรมและทั่วถึง

O: Ownership สถานศึกษาเอกชนต้องมีระบบการบริหารจัดการที่เน้น ส่งเสริมให้ บุคลากรมีความรักในองค์กร มีความรู้สึกเป็นเจ้าของ และมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ สถานศึกษา

R: Rapidness สถานศึกษาเอกชนต้องบริหารจัดการด้วยความรวดเร็ว คล่องตัว และ อำนาจความสะดวกให้กับผู้เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน

K: Knowledge สถานศึกษาเอกชนต้องเป็นแหล่งเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ ความสามารถสูงกว่าสถานศึกษาของรัฐ สามารถแข่งขันในระดับประเทศและระดับนานาชาติ มีความเป็นเลิศทางด้านวิชาการ พัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ที่ทันสมัย ทันต่อเหตุการณ์อยู่เสมอ

อภิปรายผล

ผลจากการวิจัยรูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาเอกชนสรุปได้ดังนี้

1. สถานศึกษาเอกชนในเขตภาคเหนือตอนบนส่วนใหญ่มีการบริหารจัดการงานทั้ง 4 ด้านในระดับมากคือ 1) ด้านวิชาการสถานศึกษาเอกชนในเขตภาคเหนือตอนบนส่วนใหญ่มีการดำเนินการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาซึ่งจัดทำตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่เหมาะสมกับผู้เรียนและบริบทของโรงเรียน สนองต่อความต้องการของผู้เรียน ชุมชน และท้องถิ่น ครูผู้สอนมีการทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนและกระบวนการจัดการเรียนรู้ของครู จัดให้มีการนิเทศการเรียนการสอน การแนะแนวการศึกษาต่อและแนะแนวอาชีพให้กับนักเรียน อีกทั้งโรงเรียน ได้มีการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาและแผนปฏิบัติงานประจำปี มีการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา พัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ซึ่งหมายถึงสถานศึกษาเอกชนให้ความสำคัญกับงานวิชาการถือว่าเป็นภารกิจหลักของการบริหารจัดการซึ่งสอดคล้องกับ สมิธและคณะ (Smith and Others, 1975) ที่ได้สรุปไว้ว่า การแบ่งสัดส่วนในการบริหารงานต่างๆ ได้ให้ความสำคัญและใช้เวลาในการบริหารงานวิชาการมากกว่างานอื่น ๆ ถึงร้อยละ 40 2) ด้านงบประมาณ สถานศึกษาเอกชนมีการจัดการงบประมาณในระดับมาก ทั้งการเสนอของบประมาณ การจัดสรรงบประมาณ การควบคุม ติดตามและรายงานผลการใช้งบประมาณให้คุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด เพราะสถานศึกษาเอกชนเป็นนิติบุคคล มีความอิสระคล่องตัว ซึ่งเป็นไปตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 (แก้ไขครั้งที่ 2) พุทธศักราช 2545 ที่กำหนดให้สถานศึกษาเอกชน ที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นนิติบุคคล บริหารจัดการศึกษาอย่างอิสระโดยมีการกำกับ ติดตาม ประเมินคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาจากรัฐและต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การประเมินคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาเช่นเดียวกับสถานศึกษาของรัฐ 3) ด้านบุคคล สถานศึกษาเอกชนดำเนินการบริหารจัดการด้านบุคคลในระดับมากในด้านการวางแผนอัตรากำลัง การสรรหาและการบรรจุแต่งตั้งบุคลากร การเสริมสร้างประสิทธิภาพในการทำงาน เสริมสร้างวินัย และส่งเสริมสนับสนุน พัฒนาบุคลากรในทุกๆ ทาง มีการประเมินบุคลากร พิจารณาความดีความชอบเพื่อปรับขึ้นเงินเดือน ซึ่งสอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน กระทรวงศึกษาธิการ (2545) ที่ได้ศึกษาปัจจัยเกื้อหนุนต่อการจัดการศึกษาเอกชนในทศวรรษหน้าเกี่ยวกับครู ที่ได้สรุปไว้ว่า ครูจะต้องมีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพมีจิตวิญญาณความเป็นครู มีคุณธรรม จริยธรรม มีความรับผิดชอบ มีความรู้ทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศมีทักษะในการจัดการเรียนการสอนรูปแบบใหม่ๆ มีความกระตือรือร้นในการแสวงหาความรู้ และสร้างองค์ความรู้เพื่อพัฒนาการเรียนการสอน มีขวัญและกำลังใจดี มีการทำงานเป็นทีม นอกจากนั้นยังได้สอดคล้องกับ เบนท์เล

(Bentley) ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับการสร้างประสิทธิผลของโรงเรียนในระดับมัธยมศึกษา พบว่าโรงเรียนที่มีประสิทธิผล ครูจะมีความสามัคคีร่วมกันในการทำงานเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนและผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน 4) ด้านการบริหารทั่วไป สถานศึกษาเอกชนมีการกำหนดโครงสร้างการบริหาร บริหารจัดการงานธุรการ งานสารสนเทศ งานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม และงานประชาสัมพันธ์อยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับสำนักงานปฏิรูปการศึกษา (2545:35-48) ที่สรุปไว้ว่าให้สถานศึกษาเอกชนมีอิสระในการบริหารจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพ และสามารถพัฒนาลักษณะเฉพาะของตนเอง ให้มีรูปแบบการจัดการศึกษาที่หลากหลาย ตอบสนองความต้องการของผู้เรียน โดยรัฐมีอำนาจ หน้าที่เพียงกำกับ ติดตาม ให้คำแนะนำในการบริหารจัดการศึกษาให้เป็นที่ยอมรับ สำหรับปัญหาที่พบก็คือ การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการจากทุกฝ่าย อาทิ ผู้ปกครอง องค์กรภายนอก ชุมชน ตลอดจนศึกษานิเทศก์จากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามีน้อย งบประมาณที่ได้รับจากรัฐน้อยไม่เพียงพอต่อการบริหารจัดการ ซึ่งสอดคล้องกับสำนักเลขาธิการสภาการศึกษา (2548) ที่สรุปไว้ว่าปัญหาการให้เงินอุดหนุนแก่โรงเรียนเอกชนเหลื่อมล้ำไม่เท่าเทียมกับโรงเรียนของรัฐ ทั้งๆที่โรงเรียนเอกชนต้องลงทุนเองทุกอย่าง ตั้งแต่ที่ดิน อาคารเรียน สถานที่ประกอบอุปกรณ์การเรียนการสอน เงินเดือนครู การพัฒนาวิชาการได้รับเงินอุดหนุนค่าใช้จ่ายรายหัวนักเรียนน้อยกว่าที่รัฐให้กับโรงเรียนรัฐบาล อีกทั้งการเบิกจ่ายเงินอุดหนุนล่าช้า ไม่เป็นไปตามกำหนดเวลาส่งผลกระทบต่อภาระดำเนินงานของโรงเรียนเอกชน ดังนั้นการเบิกจ่ายงบประมาณจึงต้องมีการพิจารณาอย่างรอบคอบและหลายขั้นตอน ทำให้การบริหารจัดการงบประมาณล่าช้า ไม่คล่องตัว ด้านการบริหารงานบุคคล ครูที่ปฏิบัติหน้าที่ในสถานศึกษาเอกชนมีภาระงานรับผิดชอบมากนอกเหนือจากงานสอน ในการจัดอัตราค่าจ้างของรัฐมีผลกระทบต่อการบริหารจัดการโรงเรียนเอกชนทำให้บางครั้งขาดแคลนครูในช่วงเวลาหนึ่งเป็นผลให้การเรียนรู้ของผู้เรียนไม่ต่อเนื่อง สำหรับการประชาสัมพันธ์โรงเรียนไม่กว้างขวางเท่าที่ควร โรงเรียนมีการประชาสัมพันธ์หลากหลายรูปแบบ แต่การจัดระบบสารสนเทศยังไม่ทันสมัย ไม่ได้มาตรฐาน การสร้างเครือข่ายไม่ทั่วถึงและไม่ได้รับความร่วมมือจากทุกฝ่ายเท่าที่ควร การประสานงานกับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามีความล่าช้า

2. แนวคิดและทิศทางการบริหารจัดการสถานศึกษาเอกชนในอนาคต สถานศึกษาเอกชนจัดการศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 มีการพัฒนาหลักสูตรให้เหมาะสมกับผู้เรียน บริบทของโรงเรียน สนองต่อความต้องการของผู้เรียน ชุมชนท้องถิ่น บริหารจัดการตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 (แก้ไขครั้งที่ 2) พุทธศักราช 2545 และพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พุทธศักราช 2550 ควรส่งเสริมการจัดกิจกรรมเสริมสร้างทักษะชีวิต ส่งเสริมอาชีพ เข้าถึงชุมชนเพื่อให้ชุมชนมีบทบาทในการร่วมกันจัด

การศึกษาของโรงเรียนมากขึ้น สถานศึกษาเอกชนต้องพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาสู่สากล ให้มีความสำคัญกับภาษาอังกฤษ ภาษาจีน และภาษาในกลุ่มอาเซียน เพื่อเตรียมผู้เรียนก้าวสู่สังคมประชาคมอาเซียน สังคมแห่ง การแข่งขันไม่ว่าจะเป็นภายในประเทศ หรือระดับนานาชาติ นอกจากนี้สถานศึกษาเอกชนควรพัฒนาผู้เรียนให้มีความโดดเด่นด้านคุณธรรมและจริยธรรม พัฒนานักเรียนสู่ความเป็นเลิศสู่สากลและเข้าสู่เวทีการแข่งขันอย่างมีคุณภาพและใช้เทคโนโลยีทันสมัย ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายของรัฐมนตรีกระทรวงศึกษาธิการ (นายชินวรณ์ บุญยเกียรติ) ที่ได้มอบในการประชุมผู้บริหารสถานศึกษาเอกชนทุกระดับทั่วประเทศเมื่อวันที่ 24 มิถุนายน 2553 ที่ว่า สิ่งที่ต้องการเห็นสถานศึกษาเอกชนในอนาคต คือ ต้องการให้เป็นผู้นำด้านเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา เพราะปฏิเสธไม่ได้ว่าโลกปัจจุบันต้องใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่เข้ามาใช้ในการจัดการศึกษา และต้องการให้มี ส่วนช่วยในการวิจัยและพัฒนาเพื่อให้เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลก รวมทั้งเพื่อให้เข้าใจ องค์ความรู้ใหม่ๆ ตลอดจนให้ประชาชนเห็นภาพและยอมรับผลที่เกิดจากการวิจัย นอกจากนี้สถานศึกษาเอกชนต้องมีการสร้างเครือข่าย เชื่อมโยงกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้หลากหลาย ทั้งในและต่างประเทศ รัฐต้องให้การดูแลจัดสวัสดิการสร้างขวัญและกำลังใจให้กับครูโรงเรียนเอกชนเท่าเทียมกับครูของภาครัฐ มีการบริหารจัดการโดยผู้บริหารมืออาชีพ และบริหารจัดการด้วยหลักธรรมาภิบาล

3. รูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาเอกชนในช่วงปีพุทธศักราช 2553-2562 คือ VERTICAL NETWORK Model เป็นรูปแบบที่มีองค์ประกอบย่อย ดังนี้

1. V (Vocation) สถานศึกษาเอกชนต้องส่งเสริมการเรียนรู้สู่อาชีพโดยการเพิ่มหลักสูตรวิชาชีพ ฝึกทักษะการปฏิบัติเพื่อเตรียมนักเรียนสำหรับการเรียนวิชาชีพในชั้นสูงต่อไป บูรณาการเรียนรู้สู่อาชีพในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ให้ผู้เรียนฝึกทักษะการทำงาน ซึ่งเป็นการสร้างเสริมคุณลักษณะในด้านการทำงาน สามารถแก้ปัญหาหรืออุปสรรคที่พบได้ มีความอดทนจนสามารถทำงานให้เป็นผลสำเร็จ ซึ่งก่อให้เกิดความสุขและความภาคภูมิใจ ทำให้ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อการทำงาน การประกอบอาชีพ มีความพร้อมเพื่อการเรียนวิชาชีพในชั้นสูงต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติปี 2542 (แก้ไขครั้งที่2) พุทธศักราช2545 ที่มุ่งให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาเต็มศักยภาพ เป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุข เป็นเลิศด้านวิชาการ และวิชาชีพ การปฏิรูปการเรียนรู้ จัดการการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่หลากหลายให้ผู้เรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง มีทักษะในการทำงาน รักการทำงาน สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ รู้จักพึ่งตนเองและประกอบอาชีพสุจริต นอกจากนั้นยังสอดคล้องกับสุเทพ พงศ์ศรีวัฒน์ (<http://suthep.ricr.ac.th> 12 พฤษภาคม 2554) ที่ได้แสดงทัศนะเกี่ยวกับแนวคิด 16 กระแสหลักของการศึกษาไทยในอนาคตไว้ว่า หลักสูตรหรือความรู้ที่สอนในโรงเรียนจะต้อง

สอดคล้องกับความเป็นจริงในสถานที่ประกอบการหรือที่ทำงาน ทั้งสองฝ่ายต้องร่วมมือกันจัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน มิฉะนั้นสิ่งที่เรียนที่สอนอยู่ในโรงเรียนนับวันจะล้าสมัยห่างไกลจากความเป็นจริงยิ่งขึ้น จนไม่สามารถสร้างผลผลิตจากการศึกษาให้สอดคล้องตรงตามความต้องการของผู้ใช้ผลผลิตของโรงเรียนได้ ซึ่งเป็นความสูญเสียสำคัญทางการศึกษาอย่างหนึ่ง หน้าที่สำคัญของการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีอาจจำกัดเพียงการให้สาระความรู้ที่จำเป็นแก่ผู้เรียนเท่านั้น แต่สิ่งที่จำเป็นและขาดไม่ได้ ก็คือ การทำให้ผู้เรียนมีทักษะชีวิต ที่สอดคล้องกับการดำรงชีวิตในโลกสมัยใหม่ได้อย่างชาญฉลาด และอย่างมีความสุข การรู้เท่าทันโลก การรู้จักทางเลือก การรู้จักแก้ปัญหา การได้รับการพัฒนาทักษะและนิสัยใฝ่รู้ใฝ่เรียนอย่างไม่ยอมจบสิ้น (life-long learner) รวมทั้งการมีทักษะที่เรียกว่า การเรียนรู้อีกครั้งหนึ่ง (Re-learning)

2. E (Ethics/ Efficiency/ Effectiveness) สถานศึกษาเอกชนต้องบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลในทุกด้าน ครอบคลุมทั้ง 3 กลุ่ม คือ ผู้บริหาร ครู และนักเรียน บริหารจัดการโดยผู้บริหารมืออาชีพ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีวิสัยทัศน์กว้างไกล บริหารจัดการด้วยหลักธรรมาภิบาล ส่งเสริม พัฒนาคุณธรรม จริยธรรมให้กับบุคลากร และนักเรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์สอดคล้องกับ เพชรรัตน์ อภิณัฐ (<http://petchretai.blogspot.com> 3 กุมภาพันธ์ 2554) ที่ได้ให้ทัศนะไว้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษาในยุคปฏิรูปการศึกษาจะต้องมีความรู้ความสามารถในการบริหารจัดการ มีวิสัยทัศน์ในการบริหารการศึกษาให้ทันกับการเปลี่ยนแปลง ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพควรมีลักษณะที่สำคัญ คือ เป็นนักพัฒนา นักแก้ปัญหา นักตัดสินใจ นักประเมินประนอม นักการทูต นักวางแผน นักปกครอง และนักปราชญ์ การบริหารจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลจะสอดคล้องกับแนวทางในการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) ซึ่งเป็นรูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 (แก้ไขครั้งที่ 2) พุทธศักราช 2545 ที่มุ่งเน้นให้การบริหารโรงเรียนมีประสิทธิภาพ มีคุณภาพและมีมาตรฐาน โดยมีกระบวนการบริหารงานที่ประกอบด้วย นโยบายด้านคุณภาพ วัตถุประสงค์เชิงคุณภาพ การวางแผนงานคุณภาพ ระบบการบริหารจัดการเชิงคุณภาพ ระบบการตรวจสอบหรือการประเมินผล และการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง โดยตั้งอยู่บนหลักการของการกระจายอำนาจจากส่วนกลาง และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาไปยังสถานศึกษาในขณะที่ยังคงการจัดการศึกษามีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ผลผลิตของสถานศึกษาเอกชนมีคุณภาพแต่ต้องคำนึงถึงการให้ความสำคัญกับการเป็นคนดีของสังคม ปลูกฝังค่านิยมที่ถูกต้องในการดำเนินชีวิต และสอดคล้องกับ บลู (Blue, 2004) ได้ให้ทัศนะไว้ว่า การที่ผู้ปกครองตัดสินใจให้บุตรหลานเรียนในโรงเรียนเอกชนคาทอลิก เพราะเหตุผลทางการเงิน สังคม ด้านจิตใจ และสถานที่ตั้ง ทั้งนี้เพราะโรงเรียนเอกชนคาทอลิกมีการสนับสนุนด้านการเงิน รวมทั้งการอบรมด้านจิตใจ ด้านศีลธรรมที่ดี

บนพื้นฐานปรัชญาการศึกษาคาทอลิกและการดูแลใกล้ชิดของผู้บริหาร นอกจากนั้นยังสอดคล้องกับ สุนน อมรวิวัฒน์ (2542:253,258) ที่ได้ให้ทัศนะไว้ว่า คุณธรรมเป็นแก่นสารเนื้อหาวิชา และการจัดกระบวนการเรียนการสอนเป็นรูปแบบของการสั่งสอนฝึกฝนอบรมบ่มนิสัย ซึ่งต้องมีคุณธรรมเป็นหลัก และเป็นพื้นฐานของทุกองค์ประกอบของการศึกษา

3. R (Readiness) สถานศึกษาเอกชนต้องมีความพร้อมในการปรับองค์กรในด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านบุคคล และด้านการบริหารจัดการทั่วไปเพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงไม่ว่าจะเป็นการเปลี่ยนแปลงในปัจจุบันหรือในอนาคต ซึ่งสอดคล้องกับเสกสิฐ เล้ากิจเจริญ (2550:125) ที่ได้ให้ทัศนะไว้ว่า ผู้บริหารจะต้องมีความพร้อมในการเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง และมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ รู้จักสร้างแนวคิดใหม่ๆในการทำงานความพร้อมในการปรับตัวให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงได้อย่างมีประสิทธิภาพมุ่งพัฒนาคน ปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมองค์กรเพื่อมุ่งสู่ความเป็นเลิศ และสร้างผลผลิตเชิงสร้างสรรค์ใหม่ๆ

4. T (Thainess) สถานศึกษาเอกชนต้องจัดการศึกษาที่เน้นความเป็นไทย มีคุณลักษณะที่เหมาะสมกับการดำเนินชีวิตที่สอดคล้องกับชุมชน ท้องถิ่น และพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามหลักสูตร ซึ่งสอดคล้องกับเกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2546:49-51) ที่ได้ให้ทัศนะไว้ว่า อนาคตสังคมไทยจะเป็นสังคมที่ภาคภูมิใจในความเป็นไทย และตระหนักว่าตนเองเป็นส่วนหนึ่งของสังคมไทย อันเป็นเหตุให้ทุกคนมีจิตสำนึกรับผิดชอบร่วมกัน มีความภาคภูมิใจในศิลปวัฒนธรรมอันดีงามของไทย นอกจากนั้นยังสอดคล้องกับนโยบายกระทรวงศึกษาธิการ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) ที่กำหนดไว้ว่า การพัฒนาเยาวชนของชาติเข้าสู่โลกยุคศตวรรษที่ 21 ต้องมุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนมีคุณธรรม รักความเป็นไทย มีทักษะการคิดวิเคราะห์ คิดสร้างสรรค์ มีทักษะด้านเทคโนโลยี สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่น และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมโลกได้อย่างสันติ และสอดคล้องกับจุดหมายของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) ที่กำหนดไว้ว่าผู้เรียนที่จบการศึกษาขั้นพื้นฐานต้องมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมไทย การอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม มีจิตสาธารณะที่มุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงามในสังคม และอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข

5. I (International Standard) สถานศึกษาเอกชนต้องบริหารจัดการด้านวิชาการสู่มาตรฐานสากลหรือระดับนานาชาติ สอดคล้องกับจุดหมายของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) ที่มุ่งเน้นความสามารถในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้เทคโนโลยี และมีทักษะชีวิตเพื่อให้ผู้เรียนมีศักยภาพเทียบเคียงกับนานาชาติอารยประเทศ เป็นการเพิ่มขีดความสามารถให้คนไทยก้าวทันต่อความเปลี่ยนแปลงและความก้าวหน้าของโลก มีศักยภาพในการแข่งขันในเวทีโลก

6. C (Community/Collaboration) สถานศึกษาเอกชนต้องสร้างความร่วมมือ ร่วมใจ กับทุกภาคส่วน ทั้งภาครัฐ เอกชน และองค์กรภายในประเทศและต่างประเทศ ซึ่งสอดคล้องกับสุเทพ พงศ์ศรีวัฒน์ (<http://suthep.ricr.ac.th/12/05/54>) ที่ได้ให้ทัศนะเกี่ยวกับ แนวคิด 16 กระแสหลักของการศึกษาไทยในอนาคตไว้ว่า โรงเรียนจะต้องสร้างและมีวัฒนธรรมการทำงานที่ส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือร่วมใจ (collaborative) มากกว่าการเน้น เรื่องการแข่งขัน (competitive) ในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ทุกด้านของนักเรียน ครู และบุคลากร ทุกฝ่ายในโรงเรียนตลอดจนชุมชนภายนอก เพราะความร่วมมือร่วมใจกันจะก่อให้เกิดความมีพลังที่มากกว่าปกติ (synergy) ขึ้น ซึ่งทำให้งานสำเร็จได้ง่าย รวดเร็วขึ้น และได้ปริมาณ มากกว่าเดิม ที่สำคัญคือจะช่วยเสริมสร้างบรรยากาศการมีสามัคคีธรรมให้เกิดขึ้นในที่ทำงาน

7. A (Academic) สถานศึกษาเอกชนต้องจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมนักเรียนสู่ความเป็นเลิศ มีความโดดเด่น มีเอกลักษณ์เฉพาะของสถานศึกษา พัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ ความสามารถในการปฏิบัติงาน ครูและบุคลากรทางการศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญต่อผลสำเร็จ ดังนั้นบุคคลเหล่านี้จึงจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาทักษะ ความรู้ ความสามารถและการปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์ในการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีใหม่แก่ผู้เรียน ผู้บริหารสถานศึกษาจึงมีความสำคัญยิ่งที่ต้องกำหนดยุทธศาสตร์การบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพสูงสุดให้เกิดการพัฒนาคุณภาพ การบริหารจัดการองค์กร ซึ่งหมายถึงสถานศึกษาให้เป็นสถานศึกษาคุณภาพก้าวสู่ความเป็นเลิศได้ต่อไปในอนาคต ซึ่งสอดคล้องกับ สุพล วังสินธุ์ (2537 : 66 – 67) ที่ได้ให้ทัศนะไว้ว่า ผู้บริหารโรงเรียนคือผู้นำความเป็นเลิศมาสู่โรงเรียนโดยกำหนดระดับประสิทธิภาพและประสิทธิผลของโรงเรียนให้สูงขึ้นเรื่อย ๆ ทั้งมาตรฐานของตนเองและมาตรฐานที่ใช้กับผู้อื่น การพัฒนาคุณภาพผู้ความเป็นเลิศจะต้องกำหนดนโยบายและสร้างบรรยากาศการบริหารไปพร้อม ๆ กัน

8. L (Local) สถานศึกษาเอกชนต้องส่งเสริม และให้ความร่วมมือกับองค์กรในท้องถิ่น ในลักษณะของการบริการแหล่งเรียนรู้ และใช้บริการแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น เปิดโอกาสให้ท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ตลอดจนร่วมกันระดมทรัพยากร ทุนทรัพย์เพื่อเป็นประโยชน์สูงสุดต่อนักเรียน การเรียน การนำแหล่งเรียนรู้ในชุมชน ท้องถิ่น ตลอดจนวิทยากรท้องถิ่น ภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ประโยชน์ในการจัดกระบวนการเรียนการสอน จึงเป็นวิธีหนึ่งที่ จะช่วยให้กระบวนการเรียนการสอนบรรลุจุดมุ่งหมายได้ตามที่ต้องการ ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 หมวด 7 ที่กำหนดไว้ว่าในการจัดกระบวนการเรียนต้องมุ่งปลูกจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการปกครอง ในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รู้จักรักษาและส่งเสริมสิทธิ หน้าที่ เสรีภาพ เคารพกฎหมาย ความเสมอภาค และศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ มีความภาคภูมิใจ ในความ

เป็นไทย รู้จักรักษาผลประโยชน์ของส่วนรวมและประเทศชาติ รวมทั้งส่งเสริมศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรมของชาติ การกีฬา ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทยและความรู้อันเป็นสากลตลอดจน อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีความสามารถในการประกอบอาชีพรู้จักพึ่งตนเอง มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ใฝ่รู้และเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง

9. N (Network) สถานศึกษาเอกชนต้องสร้างเครือข่ายให้หลากหลาย มีการเชื่อมโยง สัมพันธ์ แลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร โดยเฉพาะหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และระหว่างสถานศึกษาเอกชนด้วยกัน ซึ่งสอดคล้องกับ สุเทพ พงศ์ศรีวัฒน์ (<http://suthep.pricr.ac.th> 12 พฤษภาคม 2554) ที่ได้ให้ทัศนะเกี่ยวกับแนวคิด 16 กระแสหลักของการศึกษาไทยในอนาคตไว้ว่า โรงเรียนต้องสร้างเครือข่ายพันธมิตร (strategic networks) กับสถานศึกษาอื่น ตลอดจนกับหน่วยงานอื่นทั้งภาครัฐและเอกชนเพื่อประโยชน์ของความร่วมมือ การใช้ทรัพยากรร่วมและการเพิ่มความแข็งแกร่งทางวิชาการ การสร้างผลผลิตที่ตรงกับความต้องการของผู้ใช้ รวมทั้งช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการโรงเรียนมากยิ่งขึ้น โรงเรียนจึงต้องปรับกลยุทธ์การบริหารจัดการที่ยึดหลักให้เกิดความเชื่อมโยงระหว่างกัน

10. E (Environment) สถานศึกษาเอกชนต้องบริหารจัดการสิ่งแวดล้อม และสร้างบรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนรู้ ส่งเสริมให้นักเรียน ครู และบุคลากรเห็นความสำคัญของการอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และมีจิตสาธารณะ ซึ่งสอดคล้องกับชาติชาย ศักดิ์คำดวง (2541) ที่ได้ศึกษาเรื่องการบริหารสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า สิ่งแวดล้อม ด้านอาคารสถานที่ เช่น บริเวณพื้นที่ของสถานที่ตั้งอาคารเรียน ห้องเรียน การตกแต่งสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ภายใน รวมทั้งสภาพแสง เสียง และสิ่งอื่นๆ มีอิทธิพลต่อการเป็นอยู่และการศึกษาในสถานศึกษา และสอดคล้องกับ สุพล อนามัย (2549) ที่ได้ทำศึกษา เรื่องการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน โรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรี เขต 1 ใน 2 ด้าน ได้แก่ สภาพแวดล้อมด้านกายภาพ และด้านวิชาการ ผลการวิจัยพบว่า การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

11. T (Technology) สถานศึกษาเอกชนต้องมีสื่อ อุปกรณ์ เทคโนโลยีที่ทันสมัยมีประสิทธิภาพสูงในการใช้งาน และใช้ในการบริหารจัดการด้านวิชาการ งบประมาณ บุคคล และการบริหารจัดการทั่วไป ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 มาตรา 65 ที่ได้กำหนดให้มีการพัฒนาบุคลากรทั้งด้านผู้ผลิตและผู้ใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา เพื่อให้มีความรู้ ความสามารถและทักษะในการผลิต รวมทั้ง การใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม มีคุณภาพ ประสิทธิภาพ และมาตรา 66 ผู้เรียนมีสิทธิได้รับ

การพัฒนาขีดความสามารถในการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาในโอกาสแรกที่ทำให้ เพื่อให้ความรู้และทักษะเพียงพอที่จะใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาในการแสวงหาความรู้ด้วยตัวเองได้ อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต นอกจากนั้นยังสอดคล้องกับ เอกชัย ชินโคตร (2549: 247) ที่ได้ให้ทัศนะไว้ว่า โรงเรียนคาทอลิกต้องสร้างภูมิคุ้มกันให้ผู้เรียนมีความตระหนัก มีวิจารณญาณในการใช้เทคโนโลยี ด้วยความรับผิดชอบ ต้องนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาเป็นเครื่องมือในการบริหารจัดการ และการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาโรงเรียนให้เจริญก้าวหน้าเท่าทันกับองค์การการศึกษาอื่นๆ นอกจากนั้นยังสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) ที่ระบุไว้ว่า สมรรถนะสำคัญของผู้เรียนด้านความสามารถในการใช้เทคโนโลยี เป็นความสามารถในการเลือกและใช้เทคโนโลยีในด้านต่าง ๆ และมีทักษะกระบวนการทางเทคโนโลยีเพื่อการพัฒนาตนเองและสังคมในด้านการเรียนรู้ การสื่อสาร การทำงาน การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ถูกต้อง เหมาะสม และมีคุณธรรม ซึ่งสอดคล้องกับ สุเทพ พงศ์ศรีวัฒน์ (<http://suthep.ricr.ac.th>, 12 พฤษภาคม 2554)) ที่ได้ให้ทัศนะเกี่ยวกับ แนวคิด 16 กระแสหลักของการศึกษาไทยในอนาคตไว้ว่า โรงเรียนจะต้องแสดงบทบาทเป็นสถาบันที่สำคัญของสังคมแห่งความรู้ (knowledge society) โดยต้องใช้เทคโนโลยีก้าวหน้าขั้นสูงเป็นเครื่องมือดำเนินการไปสู่ความสำเร็จดังกล่าว ตลอดจนใช้เพื่อการพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ของนักเรียนให้ได้ตามความคาดหวังของสังคม

12. W (Welfare) สถานศึกษาเอกชนต้องจัดสวัสดิการเพื่อสร้างขวัญและกำลังใจในการทำงานเพื่อการทำงานที่ยั่งยืน ซึ่งสอดคล้องกับสำนักงานปฏิรูปการศึกษา (อ้างถึงในธีระ รุญเจริญ, 2546: 71) ที่ได้ให้ทัศนะว่าการได้รับเงินเดือน และค่าตอบแทนให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ และวิธีการที่กฎหมายกำหนด ส่งเสริมและยกย่องเชิดชูเกียรติ โดยส่งเสริมผู้มีผลงานดีเด่นและมีคุณงามความดีตามหลักเกณฑ์ และวิธีการที่กำหนด ขอเครื่องราชอิสริยาภรณ์ให้แก่ครูและบุคลากรทางการศึกษา และถูกจ้างในสถานศึกษาไปยังเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อเสนอไปยังผู้มีอำนาจตามหลักเกณฑ์ และวิธีการที่กฎหมายกำหนด ซึ่งสอดคล้องกับ จุติมา เอี่ยมเสถียร (2551, <http://graduate.nstru.ac.th> 15 มีนาคม 2553) ที่ได้ให้ทัศนะไว้ว่า การที่บุคคลได้รับแรงจูงใจที่ถูกต้องและเหมาะสมทำให้คนมีความพึงพอใจ แล้วทุ่มเทกำลังกาย กำลังใจ ปฏิบัติงานให้กับองค์กรอย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล ดังนั้น แรงจูงใจจึงช่วยเสริมสร้างกำลังใจในการปฏิบัติงานให้แก่บุคคลในองค์กร ช่วยเสริมสร้างขวัญและทำที่ที่ดีในการทำงานแก่ผู้ที่ทำงาน ช่วยเสริมสร้างให้บุคลากรมีความจงรักภักดีต่อองค์กร ช่วยเสริมสร้างความสามัคคีของบุคคลและกลุ่มในองค์กรช่วยให้การควบคุมดูแลการปฏิบัติงานเป็นไปด้วยความราบรื่น ช่วยให้เกิดความเชื่อถือ ศรัทธาในองค์กรที่ทำงานอยู่ บุคลากรมีความรู้สึก

มั่นคงปลอดภัย ช่วยเสริมสร้างความก้าวหน้าให้แก่ผู้ทำงาน ทำให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ในการทำงาน ช่วยให้องค์การมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงขึ้น

13. O (Ownership) สถานศึกษาเอกชนต้องมีระบบการบริหารจัดการที่เน้น ส่งเสริมให้บุคลากรมีความรักในองค์กร มีความรู้สึกเป็นเจ้าของ และมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับ ไชเชอร์ (Sizer อ้างถึงใน ศุภวัฒน์ กลิ่นจันทร์ <http://school.obec.go.th> 3 กุมภาพันธ์ 2554) ที่ได้ให้ทัศนะไว้ว่า โรงเรียนที่ประสบผลสำเร็จในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาจะต้องเป็นโรงเรียนที่มีลักษณะของความเป็นกัลยาณมิตรร่วมวิชาชีพ (Collegiality) คือ 1) บุคลากรในโรงเรียนพูดคุยกันถึงเรื่องการเรียนรู้การสอนอย่างต่อเนื่อง สม่ำเสมอ และเป็นรูปธรรม 2) บุคลากรในโรงเรียนสังเกตการทำงานของคนและกันทั้งในเรื่องของการเรียนการสอน และการบริหารโรงเรียนแล้วนำสิ่งที่ได้จากการสังเกตมาพิจารณาทบทวน และพูดคุยกันเพื่อการพัฒนาให้ดีขึ้น 3) บุคลากรในโรงเรียนร่วมพัฒนาหลักสูตรโดยการวางแผนออกแบบทำวิจัยศึกษา และวัดผลประเมินผลหลักสูตรที่ใช้ในโรงเรียน 4) บุคลากรในโรงเรียนแนะนำการสอน และพัฒนาซึ่งกันและกันในเทคนิควิธีการทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้และภาวะผู้นำที่แต่ละคนถนัด ซึ่งการดำเนินการดังกล่าวข้างต้นจะทำให้ทุกคน เกิดการมีส่วนร่วมคือทุกคนร่วมกันคิด ร่วมกันวางแผน ร่วมลงมือปฏิบัติ ร่วมประเมินผล และร่วมรับผลได้ผลเสียในการกระทำร่วมกัน เมื่อทุกคนมีส่วนร่วมจะทำให้ทุกคนมีความรู้สึก เป็นเจ้าของ

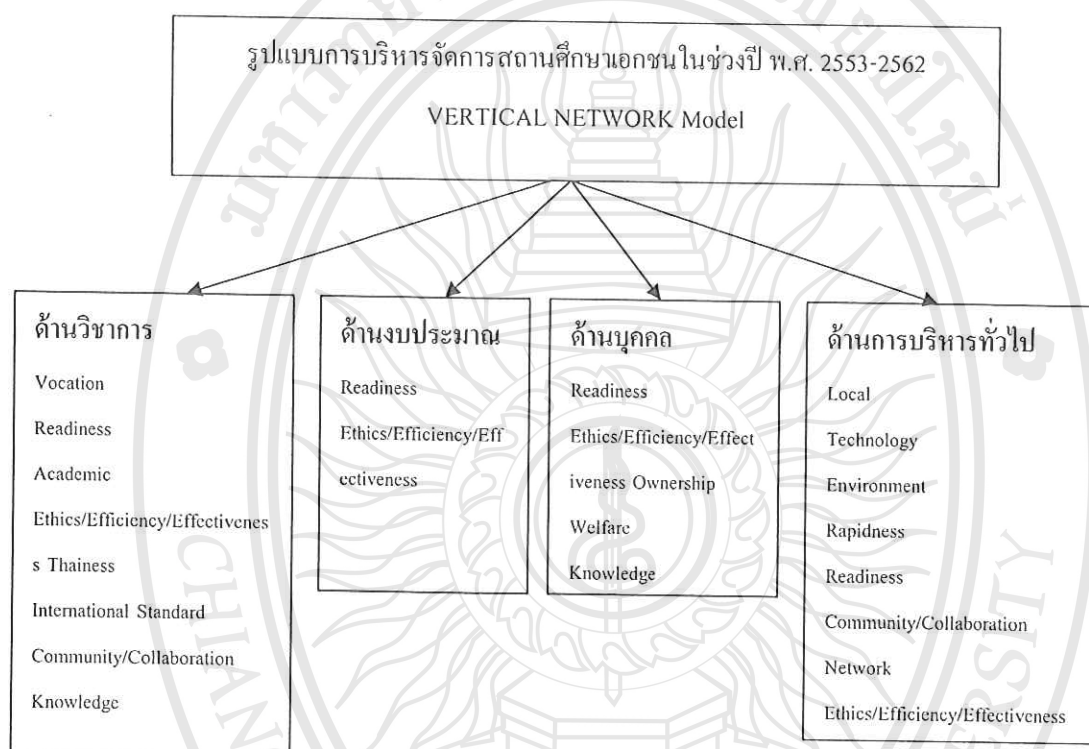
14. R (Rapidness) สถานศึกษาเอกชนต้องบริหารจัดการด้วยความรวดเร็ว คล่องตัว อำนวยความสะดวกให้กับผู้เกี่ยวข้องทุกส่วน โดยการนำระบบสารสนเทศไปใช้ในการพัฒนาสถานศึกษาเพื่อการบริหารจัดการหรือการบริหารวิชาการมีความจำเป็นและสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยเฉพาะความสำคัญของการจัดการสารสนเทศอย่างมีระบบ ทำให้สามารถมีข้อมูลต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้านต่างๆ ซึ่งสอดคล้องกับ เพชรฤทัย อกนิษฐ์ (<http://vadeenaja.blogspot.com> 3 กุมภาพันธ์ 2554) ที่ได้ให้ทัศนะเกี่ยวกับสารสนเทศต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาไว้ว่า การจัดระบบสารสนเทศที่เป็นระบบต้องมีการดำเนินการทั้งในระดับปฏิบัติการ ระดับจัดการ และระดับกลยุทธ์ เพราะส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง มีประสิทธิภาพ และโปร่งใส สถานศึกษาที่มีระบบสารสนเทศที่สมบูรณ์ ครบถ้วนเป็นปัจจุบัน เรียกใช้ได้สะดวกและตรงตามความต้องการจะช่วยให้สถานศึกษาสามารถดำเนินงานพัฒนาคุณภาพได้อย่างมีประสิทธิภาพเป็นการสร้างความมั่นใจด้วยหลักฐานข้อเท็จจริงที่สามารถตรวจสอบได้ มีกระบวนการคิดวิเคราะห์ และประมวลผลที่เป็นวิทยาศาสตร์ หลักตรรก และความสมเหตุสมผล เพราะสารสนเทศทั้งหลายนั้นนอกจากจะใช้ในการวางแผนการดำเนินงานและ

ประกอบการตัดสินใจแล้ว ยังนำไปสู่การพัฒนาแนวคิดและสร้างทางเลือกใหม่ ๆ ในการดำเนินการต่าง ๆ โดยระบบสารสนเทศที่จำเป็นต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

15. K (Knowledge) สถานศึกษาเอกชนต้องเป็นแหล่งเรียนรู้ที่พัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ความสามารถสูงกว่าสถานศึกษาของรัฐ สามารถแข่งขันในระดับประเทศและระดับนานาชาติ มีความเป็นเลิศทางด้านวิชาการ พัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ที่ทันสมัย ทันต่อเหตุการณ์อยู่เสมอ ซึ่งสอดคล้องกับ สุเทพ พงศ์ศรีวัฒน์ (<http://suthep.pricr.ac.th> 12 พฤษภาคม 2554) ที่ได้ให้ทัศนะเกี่ยวกับแนวคิด 16 กระแสหลักของการศึกษาไทยในอนาคตไว้ว่า สถานศึกษาในอนาคตนั้นจะต้องเพิ่มความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ (learning organization) อย่างแท้จริง โดยต้อง 1) สามารถรับรู้เข้าใจ และตีความต่อสัญญาณบอกเหตุใด ๆ ที่จะเข้ามาจากสิ่งแวดล้อมภายนอกได้อย่างแม่นยำ และถูกต้อง 2) มีความยืดหยุ่นและสามารถสนองตอบต่อสัญญาณบอกเหตุดังกล่าวด้วยวิธีการต่าง ๆ ได้ดี เช่น ปรับตัวด้านโครงสร้าง ปรับหลักสูตร ปรับกระบวนการเรียนการสอน ปรับกระบวนการบริหารจัดการใหม่ที่มีความสอดคล้องเหมาะสม เป็นต้น 3) สามารถที่จะมีอิทธิพลเชิงรุก (proactive influence) และเชิงรับ (reactive influence) ต่อชุมชนหรือ สังคม โดยเฉพาะต่อแนวคิดและค่านิยมที่ได้รับผลกระทบจากภาวะโลกาภิวัตน์

สรุป รูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาเอกชนในช่วงปี พุทธศักราช 2553 - 2562 คือ VERTICAL NETWORK Model ซึ่งเป็นรูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาเอกชนครอบคลุมการบริหารจัดการสถานศึกษาทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านวิชาการ ด้านการบริหารทั่วไป ด้านบุคคล และด้านงบประมาณของสถานศึกษาเอกชนในลักษณะของการส่งต่อและให้ความร่วมมือซึ่งกันและกันในแนวดิ่งตามระดับของการศึกษาที่สถานศึกษาเอกชนที่ทำการเปิดสอน มีการแบ่งงานกันทำและให้สิทธิพิเศษในการใช้จ่ายสำหรับการเรียนของนักเรียนในสถานศึกษาเอกชน โดยเฉพาะ ซึ่งสอดคล้องกับ ออสติน (Austin, 1978) ที่ได้ศึกษาความแตกต่างระหว่างโรงเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์สูงกับโรงเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ต่ำ พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลให้เกิดความแตกต่าง คือ 1) การที่ครูใหญ่เกี่ยวข้องกับงานวิชาการ 2) การที่ครูใหญ่มีความคาดหวังสูง 3) ตัวครูผู้สอนและผู้เรียน 4) การจัดการเรียนการสอนที่เน้นสติปัญญาการเรียนรู้ และสอดคล้องกับ เอ็ดมอนท์ (Edmond, 1979) ได้สรุปผลการวิจัยว่าประสิทธิภาพของโรงเรียนขึ้นอยู่กับลักษณะของโรงเรียน (character of school) มากกว่าลักษณะหรือคุณสมบัติของครอบครัวของนักเรียนและเสนอว่า คุณลักษณะของโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพควรมีดังนี้ 1) มีผู้บริหารที่เข้มแข็งมุ่งมั่นเพื่อคุณภาพการเรียนการสอน 2) มีบรรยากาศความคาดหวังของระดับการเรียนของผู้เรียนในระดับสูง 3) มีบรรยากาศที่เรียบง่ายและปลอดภัย 4) มีการให้ความสำคัญกับการจัดการเรียนการสอนอย่างเข้มแข็ง 5) มีการตรวจสอบความก้าวหน้าของผู้เรียนอย่างสม่ำเสมอ นอกจากนั้นยังสอดคล้องกับ ขนิษฐา ศรีหิรัญกุล (2545) ที่

ได้วิจัย เรื่องปัจจัยที่เกื้อหนุนต่อการจัดการศึกษาเอกชนในทศวรรษหน้า พบว่าปัจจัย 5 ด้านที่มีความสัมพันธ์ และส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาเอกชน คือ บริบททางการศึกษา การบริหารจัดการทรัพยากร และสิ่งอำนวยความสะดวก การจัดการเรียนการสอน และคุณภาพผู้เรียน และสอดคล้องกับ แมนน์และลอเรนซ์ (Mann and Lawrence, 1987) ที่ทำวิจัย เรื่อง Effective School as Dropout Prevention Strategies และพบว่า ปัจจัยที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียน ได้แก่ คุณลักษณะและพฤติกรรมของผู้บริหาร และบรรยากาศในโรงเรียน

ภาพที่ 7.1 องค์ประกอบของรูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาเอกชนในช่วงปี พุทธศักราช 2553-2562 (VERTICAL NETWORK Model)

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 จากผลการวิจัย พบว่า รูปแบบการบริหารสถานศึกษาเอกชนในช่วงปี พุทธศักราช 2553-2562 คือ VERTICAL NETWORK Model เป็นรูปแบบการบริหารจัดการที่มีองค์ประกอบในการบริหารด้านวิชาการ และการบริหารทั่วไปมากที่สุด ได้แก่

การบริหารงานวิชาการมี 8 ประเด็น คือ

1. สถานศึกษาเอกชนต้องส่งเสริมการเรียนรู้สู่อาชีพ โดยการเพิ่มหลักสูตรวิชาชีพ ฝึกทักษะการปฏิบัติเตรียมนักเรียนเพื่อการเรียนวิชาชีพในชั้นสูงต่อไป (Vocation)
2. สถานศึกษาเอกชนต้องมีความพร้อมในการปรับองค์กรในทุกด้าน ได้แก่ด้าน วิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านบุคคล และด้านการบริหารจัดการทั่วไป ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น (Readiness)
3. สถานศึกษาเอกชนต้องจัดการศึกษาส่งเสริมนักเรียนสู่ความเป็นเลิศ มีความโดดเด่น มีเอกลักษณ์เฉพาะ พัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ ความสามารถ มีขวัญ กำลังใจในการปฏิบัติงาน (Academic)
4. สถานศึกษาเอกชนต้องบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลในทุก ด้าน ครอบคลุมทั้ง 3 กลุ่ม คือ ผู้บริหาร ครู และนักเรียน บริหารจัดการโดยผู้บริหารมืออาชีพ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีวิสัยทัศน์กว้างไกล บริหารจัดการด้วยหลักธรรมาภิบาล ส่งเสริม พัฒนา คุณธรรม จริยธรรม ให้กับบุคลากร และนักเรียน มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ (Ethics/Efficiency/Effectiveness)
5. สถานศึกษาเอกชนต้องจัดการศึกษาที่เน้นความเป็นไทยสอดคล้องกับชุมชน ท้องถิ่น พัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามหลักสูตร (Thainess)
6. สถานศึกษาเอกชนต้องบริหารจัดการสู่มาตรฐานสากลหรือระดับนานาชาติ (International Standard)
7. สถานศึกษาเอกชนต้องสร้างความร่วมมือ ร่วมใจกับทุกภาคส่วน ทั้งภาครัฐ เอกชน องค์กรภายในประเทศและต่างประเทศ ในการจัดการศึกษา โดยเน้นให้เด็กเป็นคนดี คนเก่ง มีความสุข มีคุณธรรม ใช้การสอนที่หลากหลายและเหมาะสมกับศักยภาพของผู้เรียน (Community/Collaboration)
8. สถานศึกษาเอกชนต้องเป็นแหล่งเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ ความสามารถสูงกว่าสถานศึกษาของรัฐ สามารถแข่งขันในระดับประเทศและระดับนานาชาติ มีความเป็นเลิศทางด้านวิชาการ พัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ที่ทันสมัย ทันต่อเหตุการณ์อยู่เสมอ (Knowledge)

การบริหารทั่วไปมี 8 ประเด็น คือ

1. สถานศึกษาเอกชนต้องส่งเสริมและให้ความร่วมมือกับองค์กรในท้องถิ่น ให้บริการแหล่งเรียนรู้ และให้บริการแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น เปิดโอกาสให้ท้องถิ่นมีส่วนร่วมใน

การจัดการศึกษา ตลอดจนร่วมกันระดมทรัพยากร ทุนทรัพย์เพื่อเป็นประโยชน์สูงสุดของนักเรียน (Local)

2. สถานศึกษาเอกชนต้องมีสื่อ อุปกรณ์ เทคโนโลยีที่ทันสมัย มีประสิทธิภาพสูงในการใช้งานบริหารจัดการด้านวิชาการ งบประมาณ บุคคล และการบริหารจัดการทั่วไป (Technology)

3. สถานศึกษาเอกชนต้องบริหารจัดการสิ่งแวดล้อม และสร้างบรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนรู้ ส่งเสริมให้นักเรียน ครู และบุคลากรเห็นความสำคัญการอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และมีจิตสาธารณะ (Environment)

4. สถานศึกษาเอกชนต้องบริหารจัดการด้วยความรวดเร็ว คล่องตัว และอำนวยความสะดวกให้กับผู้เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน (Rapidness)

5. สถานศึกษาเอกชนต้องมีความพร้อมในการปรับองค์กรในทุกด้าน ได้แก่ด้าน วิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านบุคคล และด้านการบริหารจัดการทั่วไป ให้สอดคล้องกับสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น (Readiness)

6. สถานศึกษาเอกชนต้องสร้างความร่วมมือ ร่วมใจกับทุกภาคส่วน ทั้งภาครัฐ เอกชน องค์กรภายในประเทศและต่างประเทศ การมีส่วนร่วม ของทุกภาคส่วนของสังคมในการจัดการศึกษา เพื่อให้การศึกษาสอดคล้องกับวิถีชีวิต ความต้องการของผู้เรียน ชุมชน และท้องถิ่นมากที่สุด (Community/Collaboration)

7. สถานศึกษาเอกชนต้องสร้างเครือข่ายให้หลากหลาย มีการเชื่อมโยง สัมพันธ์ แลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร โดยเฉพาะหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และระหว่างสถานศึกษาเอกชนด้วยกัน (Network)

8. สถานศึกษาเอกชนต้องบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลในทุกด้าน ครอบคลุมทั้ง 3 กลุ่ม คือ ผู้บริหาร ครู และนักเรียน บริหารจัดการโดยผู้บริหารมืออาชีพ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีวิสัยทัศน์กว้างไกล บริหารจัดการด้วยหลักธรรมาภิบาล ส่งเสริม พัฒนา คุณธรรม จริยธรรม ให้กับบุคลากร และนักเรียน มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ (Ethics/Efficiency/Effectiveness)

1.2. ข้อเสนอแนะสำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่

1.2.1 กระทรวงศึกษาธิการควรนำ VERTICAL NETWORK Model ไปกำหนด เป็นนโยบายในการบริหารจัดการสถานศึกษาเอกชนในช่วงปี 2553-2562

1.2.2 สำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน (สช.) ควรรนำ VERTICAL NETWORK Model ไปกำหนดเป็นมาตรการ และวิธีดำเนินงานที่ชัดเจนสำหรับการบริหารจัดการสถานศึกษาเอกชน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในช่วงปี 2553-2562

1.2.3 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรนิเทศ ติดตาม ส่งเสริม และสนับสนุนให้สถานศึกษาเอกชนนำ VERTICAL NETWORK Model ไปสู่การปฏิบัติอย่างจริงจัง

1.2.4 สถานศึกษาเอกชนขั้นพื้นฐานควรรนำ VERTICAL NETWORK Model ไปพิจารณาใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษาเอกชนในช่วงปี 2553-2562 อย่างจริงจัง

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

ควรศึกษาความเป็นไปได้ในการบริหารจัดการสถานศึกษาเอกชนโดยใช้ VERTICAL NETWORK Model

